

Rödakorsare mot rasism

1. Vad är rasism?

Rasism grundar sig på en gammal föreställning om etniska grupper, där en del människor anses lägre stående än andra på grund av svagare egenskaper. Det finns inga som helst vetenskapliga belägg för dessa föreställningar. Att diskriminera människor på grund av etnisk tillhörighet, hudfärg, nationalitet, kultur, modersmål eller religion är rasism.

2. Vilka uttryck tar sig rasism?

Vardagsrasismen är kränkande och sårande handlingar. Det kan vara utestängning, antydningar, öknamn, rasistiska skämt, förödmjukande bemötande, föraktfulla miner, gester, blickar eller till och med våld. Rasism kan också finnas inbyggd i samhällsstrukturen eller i praxis för någon myndighets verksamhet där människor diskrimineras. Strukturell rasism är till exempel att kräva en viss språkkunskap för ett jobb där språkkunskap inte är nödvändig.

Dokumentet är baserat på material från arbetshäftet *Varför är jag emot rasism – Attitydverktyg* som är framtaget av Finlands Röda Kors.

3. Vad är fel med rasism?

Rasism skadar hela samhället. Rasismen skapar rädsla samt en fientlig och hotfull atmosfär som hela samhället lider av. De som utsätts för rasism blir diskriminerade i samhället och deras möjlighet till framgång minskar. För att vi ska kunna hävda oss i en allt mer global värld krävs att vi förutom språkkunskap har god förmåga till samverkan med och respekt för olikheter. För att vi ska kunna lära oss det krävs en öppen inställning till mångfald och inkludering i samhället.

4. Varför är det viktigt att prata om rasism?

Genom att prata om rasism och ingripa mot rasistiskt beteende visar vi vårt stöd för den som utsätts för rasism. I diskussionen är det viktigast att koncentrera sig på vilka följder ett rasistiskt beteende får. Vi verkar för förståelse för den som drabbas av rasism och gör det tydligt att vi inte godkänner det.

Hur kan jag som rödakorsare reagera på rasistiska situationer eller kommentarer?

1. Ta det lugnt – undvik att bli provocerad. Dina egna känslor kommer lätt upp när du möter orättvisa och fördomar.

2. Rätta till faktafel i rasistiska uttalanden. Om det är någon du känner som står för uttalandet kan du återkomma till det vid senare tillfälle. Exempelvis: Kommer du ihåg att du igår pratade om bidrag till asylsökande. Jag kollade upp saken och i själva verket... Tänk på vilken bild du ger av dig själv om du skrattar med då någon berättar ett rasistiskt skämt.

3. Om situationen inte är hotfull, **ingrip genom att säga emot** – lugnt och sakligt. Det skickar en tydlig signal till alla närvarande, rasism är inte okej och ingen ska behöva tolerera det. En annan effektiv metod är att upprepa det rasistiska budskapet: Du menar att vissa folkgrupper har i sina gener att stjäla och slåss, låter väldigt rasistiskt och i så fall är det fel.

4. Det viktigaste är att du gör något. Det är aldrig ett misslyckande att försöka. Om du är i en situation där rasism förekommer är det bra att tala om saken efteråt. Ta upp saken med en annan rödakorsare.

5. Godkänn inte nedsättande och rasistiska öknamn.

6. Om situationen är hotfull, **påkalla hjälp.** Myndigheterna är skyldiga att ingripa, ring 112.

7. Om situationen känns krävande, **sök stöd av andra människor.** När en människa tar initiativet agerar också vanligtvis andra.

8. Ingen kräver hjältedåd av dig. Om det känns skrämmande att ge svar på tal **ställ dig bredvid den person som utsätts för det rasistiska påhoppet.** Det har en stark inverkan. Budskapet är tydligt – jag står på samma sida som den som är utsatt för påhoppet.

9. Om du själv inte vågar reagera i situationen, **visa din medkänsla med den som utsätts för rasistiska påhopp.** Du kan exempelvis stanna kvar efteråt och prata om det som hänt. När någon lyssnar, lugnar det ner en person som har blivit upprörd. Samtidigt visar det att du inte står bakom den rasistiska åsikten.

10. Om du utsätts för rasistiska angrepp på sociala medier eller via e-post – **spara då meddelandet eller gör ett skärmsklipp men svara inte på det.** Berätta om meddelandet för någon annan rödakorsare och anmäl till incident@redcross.se. Om meddelandet har en hotfull ton – gör polisanmälan.

